

JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBA

Jomas iela 1/5, Jūrmala, LV - 2015, reģ. Nr. 40900036698, tālrunis: 67093816, e-pasts: pasts@jurmala.lv, www.jurmala.lv

Jūrmalā

17.04.2023. Nr. 1.1-19/23N-2079

FINANŠU INSTRUMENTU RISKU PĀRVALDĪŠANAS APRAKSTS

Pašvaldības nozīmīgākais finanšu instruments ir nauda. Šī finanšu instrumenta galvenais uzdevums ir nodrošināt pašvaldībai noteikto autonomo funkciju un citu uzdevumu izpildi. Vienlaicīgi pašvaldība saskaras ar vairākiem citiem finanšu instrumentiem – nekustamā īpašuma nodokļa maksātāju parādiem un citiem debitoru parādiem, pašvaldības aizņēmumiem, pašvaldības parādiem pakalpojumu sniedzējiem un citiem kreditoriem, kas izriet no pašvaldības darbības u.c.

Galvenie finanšu riski, kas saistīti ar pašvaldības saimniecisko darbību, ir likviditātes risks un kredītrisks.

Likviditātes risks ir risks, ka pašvaldība nespēs segt savas saistības savlaicīgi, noteiktajos termiņos pilnā apmērā. Likviditātes un likviditātes risku pārvaldīšanā pašvaldība ievēro šādus pamatprincipus un metodes:

- Pieņemot lēmumus, pašvaldības deputāti un administrācija vadās pēc piesardzības principa, dodot priekšroku likviditātei, nevis riskam;
- Tiek izmantota naudas plūsmas prognozēšanas metode:
 - Pašvaldības budžeta ieņēmumi tiek plānoti ļoti atbildīgi ar piesardzību, ņemot vērā valsts noteiktās makroekonomiskās prognozes, kā arī normatīvajos dokumentos noteiktos pašvaldības ieņēmumu daļas posteņu prognozes.
 - Pašvaldības izdevumu plānošanā tiek izmantota nulles budžeta plānošanas metode. Budžets tiek plānots stingrā sasaistē ar pašvaldības attīstības dokumentiem pašvaldības institūciju, programmu un aktivitāšu griezumā, ņemot vērā iepriekšējo gadu budžeta izpildi un inflācijas koeficientu prognozes. Atsevišķi tiek plānots Investīciju budžets. Pašvaldības izdevumi tiek plānoti augstā detalizācijas pakāpē, tādejādi nodrošinot, ka finansējuma apjoms tiek noteikts vajadzīgajā apmērā un, nepieciešamības gadījumā, ja ieņēmumu daļa pildās mazākā apjomā kā plānots, ļoti ātri ir identificējamas izdevumu pozīcijas, kuras ir iespējams samazināt ar mazākajiem zaudējumiem pašvaldības funkciju izpildē. Bez tam plānojot izdevumu daļu, tiek pieņemts, ka tiek ieplānoti izdevumi tādu saistību segšanai, kas var iestāties kāda paredzama negatīva riska iestāšanās gadījumā. Gadījumā, ja risks nav iestājies, budžeta līdzekļi tiek pārkārtoti citu uzdevumu veikšanai, t.sk. dažādu risku novēršanai saistībā ar ES fondu finansētu projektu īstenošanu, vai tiek atstāti nākamā saimnieciskā gada izdevumu segšanai;

- Pašvaldības budžeta sabalansēšanas procesā tiek prognozēts finanšu atlikums uz saimnieciskā gada sākumu un, nepieciešamības gadījumā, investīciju projektu īstenošanai tiek plānots piesaistīt aizņēmumus. Aizņēmumu piesaiste tiek veikta tikai izmantojot normatīvajos dokumentos noteiktās iespējas, kā arī stingri tiek sekots līdz pašvaldības kredītspējai, t.i., pie ikgadējā pašvaldības budžeta ir apstiprināta pašvaldības esošo un tuvākajiem 3 gadiem plānoto saistību, kas saistītas ar saņemto/saņemamo aizdevumu atdošanu, uzskaites tabula;
- Pašvaldībā periodiski, pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā reizi mēnesī, tiek veikta budžeta ieņēmumu un izdevumu daļas analīze, nepieciešamības gadījumā atsevišķu budžeta posteņu detalizēta analīze;
- Pašvaldībā ik dienas tiek sekots līdz pašvaldības konta atlikumam, iestāžu kontu atlikumiem, kā arī īpašiem mērķiem noteiktu ieņēmumu atlikumiem;
- Pašvaldība ir noteikusi kārtību, kādā tiek uzņemtas finanšu saistības, kā arī kontroles mehānismus ar mērķi nodrošināt, ka finanšu saistības netiek uzņemtas virs pašvaldības budžetā apstiprinātā asignējumu apjoma noteiktai aktivitātei;
- Maksājumu termiņstruktūras analīzes metode:
 - Pašvaldībā ir ieviesta pašvaldības noslēgto līgumu saistību, t.sk., finanšu saistību, izpildes kontroles informācijas sistēma;
 - Atbildīgās struktūrvienības ik dienas apkopo informāciju par saņemto rēķinu apmaksas termiņiem un pieprasa finanšu līdzekļus rēķinu segšanai vismaz trīs dienas pirms maksājuma termiņa iestāšanās dienas;
 - Pašvaldībā tiek ievērota kārtība, ka norēķinu termiņš vairumam pašvaldības uzņemtajām finanšu saistībām ir 15-20 darba dienas, tādejādi tiek nodrošināts pietiekams periods uzņemto saistību segšanai nepieciešamo finanšu līdzekļu piesaistei;
 - Pašvaldība ir noteikusi limitu pārejošām finanšu saistībām, ko, saskaņā ar līgumiem, atļauts uzņemt virs saimnieciskā gada budžeta uz nākamo saimniecisko gadu, tādejādi nodrošinot pašvaldības funkciju izpildes nepārtrauktību un finanšu resursu pietiekamību uzņemto saistību segšanai nākamajā saimnieciskajā gadā;
- Pieejamo finanšu līdzekļu limitu noteikšanas metode: pašvaldības institūcijām noteiktā kārtībā ir jāpieprasa finanšu līdzekļi noteikto uzdevumu izpildei. Pašvaldības atbildīgā institūcija izvērtē pieprasīto finanšu līdzekļu apjoma atbilstību apstiprinātajam budžetam un, atbilstoši pašvaldības kontā pieejamajam līdzekļu atlikumam un to izlietošanas mērķim, atver asignējumus iestādei tās pieprasītajā apjomā. Ja pašvaldības kontā līdzekļu pieejamība būtu apgrūtināta, tiktu vērtēta pieprasīto līdzekļu prioritāte un asignējumi tiktu atvērti atbilstoši noteiktajām prioritātēm;
- Likviditātes un likviditātes risku pārvaldīšanā tiek ņemta vērā arī citu risku ietekme (tostarp politiskā, tirgus, reputācijas un kredītriska ietekme).

Kredītrisks ir risks, ka darījuma partneris nespēs vai atteiksies pildīt savlaicīgi un pilnā apjomā ar līgumu uzņemtās saistības pret pašvaldību.

Kredītriska pārvaldīšanā pašvaldība ievēro šādus pamatprincipus:

- Pašvaldībā ir ieviesta ienākošo maksājumu, t.sk. Nekustamā īpašuma nodokļu, nodevu u.tml. maksājumu, kontroles sistēma;
- Pašvaldībā ir noteiktas atbildīgās struktūrvienības par ieņēmumu daļas, kā arī noslēgto pakalpojumu, būvniecības u.c. līgumu, t.sk., finanšu saistību, izpildi;
- Pašvaldībā ir ieviesta noslēgto līgumu saistību, tostarp, finanšu saistību, izpildes kontroles sistēma;
- Pašvaldība, slēdzot līgumus, iestrādā soda sankcijas darījuma partnerim gadījumā, ja tas nepildīs līguma nosacījumus, kas konstatētajos gadījumos, tiek piemērotas;
- Pašvaldībā atsevišķās iestādēs atsevišķiem ieņēmumu veidiem ir noteikta kārtība, kādā tiek strādāts ar debitoru parādiem, t.sk. ar mērķi nepieļaut to nekontrolētu debitoru parādu uzkrāšanos;

2023.gadā Jūrmalas pilsētas domes vadība un finanšu speciālisti atkārtoti vērtēs iespējamos finanšu riskus un, nepieciešamības gadījumā, strādās pie pasākumu un aktivitāšu ieviešanas plāna, lai pašvaldība un tās darījumu partneri neciestu lielus un negaidītus zaudējumus, kā arī izvērtēs iestādes aktīvus, saistības un finansiālo stāvokli un pieņems attiecīgus lēmumus.

Priekšsēdētāja

(paraksts*)

R.Sproģe

***Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.**

Sagatavoja
I.Brača
67093892